

**ADRODDIAD I:** PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU (TROSEDD AC ANHREFN)  
AWDURDOD LLEOL GWYNEDD

**DYDDIAD:** 22/02/2024

**ADRODDIAD GAN:** Y CYNGHORYDD DILWYN MORGAN  
DARON OWENS – UWCH SWYDDOG GWEITHREDOL

**PWNC:** DIWEDDARIAD BLYNYDDOL GAN Y BARTNERIAETH  
DIOGELWCH CYMUNEDOL (GWYNEDD A MÔN)

<b>1.00</b>	<b>PWRPAS YR ADRODDIAD</b>
1.01	Rhoi trosolwg i Aelodau o weithgareddau Partneriaeth Diogelwch Cymunedol (PDC) Gwynedd a Môn am y cyfnod 2023-24.
<b>2.00</b>	<b>CEFNDIR</b>
2.01	<p>Mae gofyn i'r Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol adrodd yn ffurfiol i'r pwyllgor hwn bob blwyddyn er mwyn cyflwyno trosolwg o weithgareddau. Mae hyn yn sicrhau bod y Bartneriaeth yn cyflawni ei hymrwymiaidau yn unol ag adrannau 19 a 20, Deddf Heddlu a Chyfiawnder Troseddol 2006.</p> <p><b>Dyletswydd y pwyllgor yw craffu ar waith y Bartneriaeth, yn hytrach na gwaith yr aelodau (cyrff) unigol.</b></p>
2.03	<p><b>CEFNDIR:</b></p> <ol style="list-style-type: none"><li>1. Mae dyletswydd statudol ar Awdurdodau Lleol yn unol â Deddf Trosedd ac Anrhefn 1998, <b>a'r diwygiadau dilynol yn sgil deddf Heddlu a Chyfiawnder Troseddol 2002 a 2006</b>, i weithio mewn partneriaeth gyda'r Heddlu, y Gwasanaeth Iechyd, y Gwasanaeth Prawf a'r Gwasanaeth Tân ac Achub i roi sylw i'r agenda diogelwch cymunedol yn lleol. Dyma'r prif asiantaethau sy'n ffurfio'r Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol.</li><li>2. <b>Yn wreiddiol, galwyd partneriaethau diogelwch cymunedol yn bartneriaethau trosedd ac anhrefn, ac er bod yr enw wedi'i newid, nid yw'r cyfrifoldebau, maent yn parhau i fod -</b><ul style="list-style-type: none"><li>• Throsedd ac Anhrefn</li><li>• Camddefnyddio Sylweddau</li><li>• Lleihau Aildroseddu</li><li>• Ers 2023, gennym hefyd gyfrifoldeb i lunio a gweithredu strategaeth i atal a lleihau trais difrifol, yn dilyn diwygiadau i'r Ddeddf Trosedd ac Anhrefn o ganlyniad i'r Ddyletswydd Trais Difrifol newydd. Yng Ngogledd Cymru, mae dull rhanbarthol yn cael ei fabwysiadu.</li><li>• O dan y Ddeddf Trais Domestig, Troseddau a Dioddefwyr 2004, mae gan Bartneriaethau Diogelwch Cymunedol ddyletswydd statudol i sefydlu Adolygiadau Dynladdiad Domestig (DHRs). Mae'r rhain yn adolygiad o'r amgylchiadau pan fo marwolaeth person 16 oed neu hŷn wedi, neu'n ymddangos ei bod wedi deillio o drais, cam-drin neu</li></ul></li></ol>

	<p>esgeulustod gan— (a) person yr oedd yn perthyn iddo neu wedi bod mewn perthynas bersonol agos, neu (b) yn aelod o'r un aelwyd ag ef ei hun, gyda golwg ar nodi'r gwersi i'w dysgu o'r farwolaeth.</p> <p>3. Mae presenoldeb da bob amser yn y cyfarfodydd chwarterol. Mae'r Partneriaid a'r Aelodau Lleol sy'n mynychu'r cyfarfodydd yn cyfrannu'n gadarnhaol, a rhennir data chwarterol ar ffigurau trosedd a chyflawniad y cynllun ym mhob cyfarfod. Mae pob aelod cyfrifol o'r bartneriaeth yn cyfrannu'n ariannol at sefydlu dadansoddwr partneriaeth, fel y gellir darparu data rheolaidd i gefnogi penderfyniadau sy'n seiliedig ar dystiolaeth.</p> <p>4. Mae gweithio rhwng partneriaid yn sylfaenol i ddiogelwch cymunedol. Y prif reswm dros gyflwyno PDC yn ôl ym 1998, oedd sicrhau bod trosedd ac anhrefn yn cael ei ystyried yn <b>'broblem i bawb'</b> ac nid i'r Heddlu yn unig.</p> <p>5. Rhestrir rhai o'r prif newidiadau mae'r bartneriaeth wedi, ac yn parhau i'w hwynebu isod:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Colli grantiau lleol - mae'r <b>holl grantiau</b> a fydda cynt yn dod i'r bartneriaeth, naill ai wedi dod i ben, neu wedi symud i fod yn grant ranbarthol ac yn cael ei rheoli ar sail Gogledd Cymru. Nid ydym yn comisiynu unrhyw brosiectau neu wasanaethau yn uniongyrchol (ond y DHRs) gan nad oes gennym unrhyw arian wedi'i ddyrannu i Ddiogelwch Cymunedol.</li> <li>• Colli cydlynwyr lleol - collwyd rhai swyddi oherwydd bod cyllid wedi'i dynnu'n ôl, daeth eraill yn adnodd rhanbarthol. Fodd bynnag, trwy gynnal aelodaeth agos a phwrpasol o'r grwpiau rhanbarthol, rydym yn hyderus bod anghenion lleol wedi'u hymgorffori ym <b>mhob</b> cynllun a gweithgaredd rhanbarthol.</li> <li>• Y prif heriau yr ydym i gyd yn eu hwynebu wrth gwrs, yw wyneb newidiol troseddu yn ein cymunedau heddiw. <b>Er bod Gwynedd ac Ynys Môn yn parhau i fod ymhlith y lleoedd mwyaf diogel i fyw</b>, rydym yn wynebu'r un materion â phob ardal arall yn y DU. Mae troseddau heddiw yn bellgyrhaeddol a chymhleth, gyda'r defnydd o dechnoleg yn galluogi lefel o droseddau ecsbloetiol na welwyd o'r blaen. Mae gangiau troseddau cyfundrefnol yn bodoli ledled y DU, y rhan fwyaf yn ymwneud â throseddau cysylltiedig â chyffuriau, ac mae'r gangiau hyn a elwir yn gangiau llinellau sirol (County Lines) wedi bod yn destun llawer o weithgaredd ymatebol yng Ngogledd Cymru, sydd wedi cael effaith fawr ar weithgarwch gangiau troseddol yn yr ardal.</li> </ul>
<b>3.00</b>	<b>BLAENORIAETHAU/DOGFENNAU'R BARTNERIAETH AR GYFER CRAFFU</b>
3.01	<p>Mae'r bartneriaeth yn gweithio yn unol â chynllun blynyddol. Ynglwm mae cynllun 2023-24, sy'n seiliedig ar flaenoriaethau Strategaeth Bwrdd Gogledd Cymru Mwy Diogel. Y blaenoriaethau hyn yw:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Atal Troseddau ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol</li> <li>• Mynd i'r Afael â Throseddau Treisgar</li> <li>• Mynd i'r Afael â Throseddau Cyfundrefnol Difrifol</li> <li>• Diogelu ac adeiladu cymunedau gwydn a chynnal diogelwch y cyhoedd</li> </ul>
<b>4.00</b>	<b>TROSOLWG O'R CYFRADDAU TROSEDDU DROS Y CYFNOD ADRODD</b>
4.01	Cefndir:

- Mae'r Heddlu'n edrych ar ffigurau trosedd yn gyson, ac yn adolygu pob newid yn rhanbarthol ac yn lleol. Mae unrhyw newidiadau sylweddol yn destun dadansoddiad pellach. Yna bydd meysydd problemus yn cael eu hadolygu, gyda chynlluniau plismona ar waith i fynd i'r afael arnynt. Mae dulliau plismona lleol yn cynnwys gosod adnoddau bob dydd i fynd i'r afael â materion wrth iddynt ddod i'r amlwg.
- Mae'r Bartneriaeth yn derbyn data ar lefelau troseddu bob chwarter. Y data a ddefnyddiwn yn gyffredinol yw data cymhariaeth rhwng y cyfnod yn y flwyddyn gyfredol, a'r un cyfnod yn y flwyddyn flaenorol.

## DATA TROSEDDU

1. Isod mae data troseddu diweddaraf Gwynedd ar gyfer Chwefror 2024 gan y Dadansoddwr Partneriaeth o fewn Heddlu Gogledd Cymru. Mae hyn yn amlinellu'r ffigurau ar gyfer y flwyddyn hyd yma, o gymharu â'r flwyddyn flaenorol a hefyd y darlun ar draws Gogledd Cymru.

Gwynedd - Crime & Incident Data	Fiscal Year		% Change (YTD)	North Wales % Change (YTD)
	2022/23 (YTD)	2023/24 (YTD)		
<b>All Victim Based Crime</b>	6,844	6,093	-11.0%	-14.4%
<b>Violence with injury</b>	903	903	0.0%	-7.8%
<b>Violence without injury</b>	1,354	1,103	-13.4%	-12.3%
<b>Stalking &amp; Harassment</b>	1,215	1,075	-11.5%	-16.1%
<b>Sexual offences</b>	295	304	3.1%	-12.7%
<b>All Acquisitive Crime</b>	1,263	1,508	19.4%	3.9%
- Burglary Residential	128	134	4.7%	-9.3%
- Burglary - Business and Community	78	79	1.3%	-13.1%
- Robbery	10	16	60.0%	-11.2%
- Vehicle Crime	134	169	26.1%	-1.0%
- Theft and Handling	1,047	1,208	15.4%	8.2%
<b>Criminal Damage &amp; Arson</b>	2,533	1,861	-26.5%	-12.1%
<b>Domestic Crime</b>	1,497	1,236	-17.4%	-14.6%
<b>Domestic Incidents (non-crime)</b>	691	665	-3.8%	3.5%
<b>Hate Crime</b>	203	143	-29.6%	-20.8%
<b>Anti-Social Behaviour</b>	2,391	2,089	-12.6%	-8.4%

2. Yn gyffredinol, mae troseddau trais yn erbyn person wedi gostwng yng Ngwynedd yn 2023/24 o gymharu â'r un cyfnod y llynedd. Mae troseddau trais heb anaf wedi gweld gostyngiad sylweddol mewn niferoedd, gyda dros 250 yn llai o droseddau wedi'u cofnodi hyd yn hyn y flwyddyn ariannol hon, o gymharu â'r llynedd.
3. Mae data Stelcio ac Aflonyddu am y flwyddyn hyd yma ar gyfer 2023/24 yn dangos gostyngiad o -11.5% o gymharu â'r un cyfnod yn 2022/23. Mae hyn yn cyfateb i 140 yn llai o droseddau Stelcio ac Aflonyddu yn cael eu cofnodi.

	<ol style="list-style-type: none"> <li>4. Mae lefel y Troseddau Rhyw a gofnodwyd hyd yma yn 2023/24 yng Ngwynedd wedi gweld cynnydd ymylol o gymharu â 2022/23. Gall fod amrywiadau sylweddol mewn troseddau a adroddir o wythnos i wythnos, yn rhannol oherwydd adrodd am droseddau hanesyddol.</li> <li>5. Mae troseddau meddiangar yn cynnwys y categorïau Byrgleriaeth Breswyl, Byrgleriaeth Busnes a Chymuned, Lladrad, Troseddau Cerbydau, a Dwyn a Thrin. Mae troseddau byrgleriaeth breswyl wedi cynyddu fymryn yng Ngwynedd eleni (4.7% +9 digwyddiad), o gymharu â'r llynedd. Gwelwyd cynnydd hefyd ar gyfer Lladrad a Throseddau Cerbydau, er bod y niferoedd yn gymharol isel. Hyd yn hyn, bu cynnydd amlwg yn nifer y troseddau Dwyn a Thrin yng Ngwynedd a hefyd ar draws G.Cymru, o gymharu â'r llynedd. Mae hyn yn cael ei yrru'n bennaf gan gynnydd mewn Troseddau Manwerthu (Lladrad o Siopa), sy'n dod o fewn y categori Dwyn a Thrin. Mae dwyn o siopau yng Ngwynedd 43.2% yn uwch y flwyddyn hyd yma o gymharu â'r llynedd, gyda'r heddlu yn gweld cynnydd cyffredinol yng G.Gogledd o dros 35%. Mae'r argyfwng costau byw yn cael ei gydnabod yn eang fel un o'r ffactorau mwyaf yn y nifer cynyddol o ddigwyddiadau. Mae Troseddau Manwerthu bellach yn flaenoriaeth i'r heddlu ac mae gwaith sylweddol yn cael ei wneud i fynd i'r afael â'r cynnydd a brofir.</li> <li>6. Gwelwyd gostyngiad sylweddol yn nifer y troseddau Difrod Troseddol a Llosgi Bwriadol hyd yma yng Ngwynedd eleni, gyda dros 650 yn llai o ddigwyddiadau wedi'u cofnodi. Mae'r gostyngiad hwn i'w weld ar draws Gogledd Cymru.</li> <li>7. Mae Troseddau Domestig yng Ngwynedd wedi disgyn -17.4% y flwyddyn hyd yma, o gymharu â'r llynedd. Mae hyn yn cyfateb i dros 250 yn llai o droseddau domestig. Mae'r gostyngiadau hyn hefyd i'w gweld ar draws ardal yr heddlu.</li> <li>8. Yn dilyn cynnydd mewn Troseddau Casineb yng Ngwynedd yn ystod ac ar ôl COVID, mae niferoedd 2023/24 bellach yn dangos gostyngiad o gymharu â'r llynedd. Mae'r gostyngiadau hyn i'w gweld ar draws Gogledd Cymru gyfan.</li> <li>9. Mae ymddygiad gwrthgymdeithasol yng Ngwynedd wedi gweld gostyngiad o 12.6% yn y flwyddyn hyd yma yn 2023/24, o gymharu â'r un cyfnod yn 2022/23. Mae hyn yn cyfateb i dros 300 yn llai o ddigwyddiadau yn cael eu hadrodd. Mae dioddefwyr drosodd a drosodd o YGG, lleoliadau drosodd a drosodd a dioddefwyr bregus risg uchel yn cael eu cyfeirio i'w hadolygu i grwpiau tasg aml-asiantaeth misol.</li> </ol>
<b>5.00</b>	<b>GWAITH WEDI'I GWBLHAU YN YSTOD 2023-24</b>
5.01	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Er mwyn datblygu'r cynllun blynyddol, ymgynghorwyd a phartneriaid ar unrhyw weithgareddau neu brosiectau sydd ar y gweill a oedd yn gysylltiedig â blaenoriaethau Bwrdd Cymunedau Mwy Diogel Gogledd Cymru. Mae cynllun 2023-24 (ynghlwm) yn nodi gweithgaredd yr oedd y Bartneriaeth am ei gyflawni yn ystod y flwyddyn ariannol hon. Mae'r gweithgaredd yn cael ei fonitro a'i adrodd yn chwarterol i'r PDC, fel y gellir cytuno ar unrhyw weithgaredd adferol os oes angen.</li> <li>• Rhannwyd ffigyrau trosedd yn chwarterol drwy adroddiad perfformiad a baratowyd gan ddadansoddwr yr Heddlu, fel y gellir trafod unrhyw dueddiadau a gweithgaredd ychwanegol sydd ei angen.</li> </ul>

- Mae gennym ddyletswydd statudol o dan y Ddeddf Trais Domestig, Trosedd a Diodd-efwyr 2004 i sefydlu Adolygiadau Dynladdiad Domestig (DHRs / diffiniad uchod). Yn anffodus, bu 5 DHR ar waith eleni. Mae'n anochel bod gan y gwaith hwn oblygiadau sylweddol a pharhaus o ran adnoddau, gan gynnwys cymeradwyo'r Swyddfa Gartref a all fod yn broses hir a chymhleth iawn.

**Crynodeb o'r gwaith a gwblhawyd eleni:**

1. Daeth y Ddyletswydd Trais Difrifol i rym ym mis Ionawr 2023, gan ei wneud yn ofynnol i awdurdodau penodedig gydweithio i baratoi a gweithredu strategaeth ar gyfer atal a lleihau trais difrifol yn yr ardal. Er mwyn datblygu'r Strategaeth, sefydlwyd Grŵp Tasg a Gorffen rhanbarthol gyda chynrychiolaeth o uwch swyddogion cyfrifol ar draws awdurdodau perthnasol. I ffurfio sylfaen dystiolaeth ar gyfer y Strategaeth, crëwyd Is-grŵp Data a Thystiolaeth hefyd, i ddatblygu darlun lleol o drais difrifol. Yn dilyn diwygiadau diweddar i'r Ddeddf Trosedd ac Anhrefn, mae gan y PDC rôl benodol mewn gweithredu strategol ar sail tystiolaeth ar drais difrifol. Cyhoeddwyd y Strategaeth derfynol yn Ionawr 2024.
2. Gan weithio'n agos gyda Thimau Plismona Lleol, fe wnaethom nodi meysydd a allai elwa o Gronfa Ffyniant Cyffredin Llywodraeth San Steffan. Un o'r blaenoriaethau buddsoddi yn y gronfa yw 'Cymuned a Lle', a nod un o'r Genhadaeth Lefelu i Fyny yw: y bydd lladdiadau, trais difrifol, a throseddau yn y gymdogaeth wedi gostwng erbyn 2030. Fel rhan o'r gwaith hwn, rydym wedi nodi lleoliadau penodol yng Ngwynedd lle mae troseddau'n digwydd neu le nad yw pobl yn teimlo'n ddiogel, lle gellid cyflwyno teledu cylch cyfyng ychwanegol. Yr amcan yw gwella canfyddiadau o ddiogelwch a lleihau troseddau yn y gymdogaeth. Mae'n bleser gennym adrodd bod y cais wedi bod yn llwyddiannus, a bydd y camerâu ychwanegol yn cael eu gosod erbyn diwedd y flwyddyn.
3. Mae'r PDC yn goruchwyllo'r gwaith o gyflawni Prevent yn yr ardal (dyletswydd yn Neddf Gwrthderfysgaeth a Diogelwch 2015 ar awdurdodau penodol i roi sylw dyledus i'r angen i atal pobl rhag cael eu denu i derfysgaeth). Yn dilyn yr ymarfer sicrwydd meincnodi blynyddol gyda'r Cynghorydd Rhanbarthol Prevent, cawsom gadarnhad ym mis Mai bod Gwynedd yn bodloni gofynion y Ddyletswydd yn y rhan fwyaf o feysydd. Rydym wedi parhau i weithio'n adeiladol ac ar y cyd â'r Cynghorydd Rhanbarthol i ddatblygu unrhyw feysydd i'w gwella.
4. Fe wnaethom barhau i gydlynu'r Adolygiadau Dynladdiad Domestig sydd ar y gweill yn y Sir. Mae hyn wedi cynnwys mynychu Cyfarfodydd Panel drwy gydol y flwyddyn, ymchwilio i gefndir yr achosion, a rhoi mewnbwn i drafodaethau ynghylch unrhyw gyfleoedd a gollwyd, gwersi a ddysgwyd a datblygu'r argymhellion.
5. Yn dilyn adborth gan ddefnyddwyr gwasanaeth, ailenwyd y gwasanaeth allgymorth Lleihau Niwed Camddefnyddio Sylweddau yn Wasanaeth Gwella Bywydau Gogledd Cymru. Bydd yn cadw'r ffocws allgymorth, ond bydd y cymorth cyffredinol a ddarperir yn cael ei wella gyda staff arbenigol newydd i gyflawni llwyth achosion o achosion mwy cymhleth.

	<p>6. Eleni, rydym yn gweithio gyda'r Arweinydd Rhanbarthol ar gyfer Atal Hunanladdiad a Hunan-niwed sydd newydd yn ei swydd. Mae hyn yn cynnwys presenoldeb yn y fforwm rhanbarthol i ddatblygu cynllun rhanbarthol yn seiliedig ar y strategaeth genedlaethol. Mae dysgu gan y DHRs wedi amlygu'r cysylltiad rhwng hunanladdiad a cham-drin domestig, a bydd codi ymwybyddiaeth o hyn yn un o'n blaenoriaethau wrth symud ymlaen.</p> <p>7. Wedi'i gadeirio gan yr Heddlu, mae grŵp SOC Ynys Môn a Gwynedd (Troseddau Cyfundrefnol Difrifol) wedi parhau i gyfarfod, gan roi cyfle gwerthfawr i'r Heddlu ac Asiantaethau Partner drafod pryderon lleol a rhannu gwybodaeth am Gangiau Troseddau Cyfundrefnol yn yr ardal.</p>
<b>6.00</b>	<b>GWAITH AR Y GWEILL:</b>
6.01	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Cyhoeddwyd y Strategaeth Dyletswydd Trais Difrifol fis diwethaf. Fel y soniwyd eisoes, mae newidiadau i Ddeddf 1998 yn golygu bod sicrhau atal a lleihau trais difrifol yn flaenoriaeth i Bartneriaethau Diogelwch Cymunedol. Dros y flwyddyn nesaf byddwn yn canolbwyntio ar fewnosod y Strategaeth.</li> <li>2. Cyflwyno prosiect teledu cylch cyfyng y Gronfa Ffyniant Cyffredin mewn tair o'n trefi.</li> <li>3. Unwaith y byddant wedi'u cwblhau, llofnodi ar gynnwys yr adroddiadau DHR a'u cyflwyno i'r Swyddfa Gartref ar gyfer proses Sicrhau Ansawdd cyn eu cyhoeddi.</li> <li>4. Parhau i weithio'n agos gyda Chynghorydd Rhanbarthol Prevent y Swyddfa Gartref i ddiweddarau trefniadau Prevent a Sianel yr ALI yn dilyn canllawiau newydd a gyhoeddwyd eleni. Cydweithio â'n partneriaid yn y Grŵp Cyflawni Rhanbarthol Prevent i roi Strategaeth Cyfathrebu ac Ymgysylltu ar waith.</li> <li>5. Parhau â'n gwaith gyda'r Arweinydd Rhanbarthol ar gyfer Atal Hunanladdiad i ddatblygu cynllun gwaith sy'n ymwneud â gwella dealltwriaeth ac ymateb i gam-drin domestig a'i effaith ar iechyd meddwl.</li> </ol>
<b>7.00</b>	<b>ARGYMHELLION</b>
7.01	Nodi cynnwys yr adroddiad a'r dogfennau atodol, a nodi p'un a yw'r Pwyllgor Craffu yn cefnogi blaenoriaethau a chyfeiriad y gwaith i'r dyfodol.
<b>8.00</b>	<b>ATODIADAU</b>
8.01	Cynllun 2023-24